

KEURINGSDIENST VOOR VOEDINGSMIDDELEN IN BUSSUM EN NAARDEN

Koning en Mooij, apothekers en keurmeesters

BUSSUM De bioloog-chemicus en apotheker Cornelis Jacob Koning vestigde zich in december 1890 in Bussum. Met zijn vrouw Martha Bernhard, met wie hij een maand eerder getrouwd was, ging hij wonen in de nieuw gebouwde villa Microcosmos aan de Brediusweg 25 (destijds 17).

Hij opende een apotheek in het pand Kerkstraat 10. Naast zijn werkzaamheden in de apotheek schreef hij verscheidene wetenschappelijke boeken en verdiepte hij zich verder in de bacteriologie bij professor Ferster in Amsterdam. Van 1904 tot 1910 schreef hij in het Pharmaceutisch Weekblad artikelen over biologische en chemische aspecten van melk en yoghurt.

Lacto-bacteriologisch laboratorium

In navolging van andere gemeenten in Nederland streefde Bussum in 1910 naar een Keuringsdienst voor Voedingswaren. Het lag voor de hand dat de gemeente zich tot Cornelis Koning wendde om hiervan keurmeester te worden. Koning voelde hier wel voor. Hij liet door de architect Kruisweg naar zijn aanwijzingen aan zijn huis een lacto-bacteriologisch laboratorium bouwen en associeerde zich met de chemicus-apotheker Willem Cornelis Mooij om gezamenlijk de apotheek te gaan leiden en de keuringen uit te voeren. Apotheek Koning & Mooij opende nog dat jaar zijn deuren in het pand Kerkstraat 3. De keuringsdienst werd gevestigd in de Molenlaan. In 1912 openden Koning en Mooij een tweede apotheek op het adres Stationsweg 4. Beide vestigingen van de apotheek hadden ook een bacteriologisch laboratorium. In 1914 besloten de gemeenteraden van Bussum en Naarden de keuringen van voedingswaren gezamenlijk te gaan verrichten. Ze wilden eigenlijk ook een keuringsdienst voor vlees, maar die

Lactologisch Biologisch Laboratorium.

■ Het interieur van het laboratorium. FOTO: ARCHIEF GOOI EN VECHTSTREEK.

bleek te duur. Er kwam nu ook in Naarden een keuringsdienst, maar alle keuringen werden verricht door de Bussumse keurmeesters Koning en Mooij. Medewerkers van de keuringsdienst bezochten regelmatig alle melkverkopers en winkels en brachten monsters van de producten naar Koning en Mooij, die ze onderzochten. In 1919 werden de Keurings- en de Slachthuisdienst in Bussum gezamenlijk ondergebracht in het pand Molenlaan 12. Naarden opende in 1920 eveneens een Keuringsdienst voor Vlees met een eigen keurmeester.

Voorbeeld van een keuringsonderzoek

Een voorbeeld. In De Nieuwe Gooi-lander, Nieuws- en Advertentieblad van 4 januari 1922, publiceerde de Keuringsdienst van Naarden het resultaat van het onderzoek van monsters rauwe melk in de maanden september en oktober van 1921 in een overzicht (zie

■ Cornelis Jacob Koning.

het overzicht op deze bladzijde). Opmerkelijk in dit overzicht is dat rauwe, dus niet-gepasteuriseerde melk op maar liefst elf adressen in de vesting werd verkocht. Daaronder waren de adressen van boeren (erfgooiers, die hun vee zomers op de meent hadden lopen) die de melk van hun eigen koeien verkochten. Het vetgehalte van melk was (en is) de belangrijkste kwaliteitseigenschap. De twee monsters die niet aan het minimale percentage melkvet voldeden, waren kennelijk deels afgeroomd. Het verdunnen met water, wat toen vaak gebeurde, werd in geen van de monsters vastgesteld. Gooiland aan de Galgensteeg (nr. 148) was de melkfabriek in Naarden, ter hoogte van waar nu Koningshoek is.

Andere voedingsmiddelen

De keurmeesters keurden nog veel meer. Gedurende de maanden september en oktober 1921 bezochten ze 22 winkels voor het keuren der voorhanden zijnde

■ Willem Cornelis Mooij.

voedingsmiddelen. De voedingsmiddelen werden aan een organoleptisch onderzoek (zien, ruiken,

proeven, voelen) onderworpen. Het ging om: jam 11; bessensap 5; margarine 14; worst 6; rookvleesch 5; vet 12; boonen 14; erwten 17; vijgen 10; gedroogde vruchten 7; snoepgoed 5; cacao 10; peper 7; puddingpoeder 11; vermicelli 10; olie; azijn 11; rozijnen 7; krenten 9; havermout 8; boter 11; kaas 9; meel 15; gort 9 en suiker 11. Al deze producten werden in de winkels afgemeten, afgewogen en verkocht vanuit grote voorraadverpakkingen, zoals blikken, flessen en zakken. De krant vermeldt ook een andere activiteit van de Keuringsdienst: 'Op den openbaren weg en bij aflevering van melk door veehouders-melkverkoopers aan melkslijters werden 21 monsters melk in beslag genomen en deze werden aan den Heer W. C. Mooij, deskundige te Bussum, ter onderzoek aangeboden. Afkeuringen hadden niet plaats. In 16 gevallen werd visch gekeurd, welke langs den openbaren weg werd rondgevent'.

Later

Cornelis Kooij overleed in 1932 op 68-jarige leeftijd en Willem Mooij in 1957 op 87-jarige leeftijd. Vanaf 1955 werden de vee- en vleeskeuringen voor de gemeenten Bussum, Naarden, Huizen, Blaricum en Laren gezamenlijk gedaan door de Bussumse Keurings- en Slachthuisdienst. In 1968 werd de Keuringsdienst van Waren een rijksinstelling. In 1986 verhuisde apotheek Koning en Mooij naar het voormalige pand van de bibliotheek Generaal de la Reijlaan 12, waar hij nog steeds zit.

Bronnen:

Databank Historische Kring Bussum, Archief Gooi en Vechtstreek en diverse regionale kranten.

Eric Bor en Klaas Oosterom

■ Villa Microcosmos, Brediusweg 25 met het laboratorium.

KEURINGSDIENST TE NAARDEN.					
Verslag van het onderzoek van monsters rauwe melk, gedurende de maanden September en October 1921.					
Datum der monstername	Merk van het monster	Volgens den vervoerder toebehoorende aan:	Woonplaats van den melkverkooper:	S Gew. 15° C.	Vet %
20 Sept.	130	J. de Gooijer	Pijlstraat 6	1.0307	3.15
20 "	131	J. de Gooijer	St. Vitusstraat 35	1.0304	3.1
20 "	132	J. Ruizendaal	St. Annastraat 3	1.0305	3.25
20 "	133	"Gooiland"	Galgensteeg	1.0314	3.0
20 "	134	J. G. Snoek	Regenboogstraat 10	1.0312	3.25
20 "	135	A. v. d. Veiden	Cattenhagestraat 10	1.0302	2.75
20 "	136	N. Bakker	Bussummerstraat 31	1.0318	3.25
6 Oct.	137	Th. van Eijden	Zwarteweg	1.0303	3.0
6 "	138	J. Ruizendaal	St. Annastraat 3	1.0300	2.85
6 "	139	N. Sireelkerk	Marktstraat 15	1.0292	2.75
6 "	140	C. de Gooijer	St. Vitusstraat 47	1.0314	3.5
6 "	141	"Gooiland"	Galgensteeg	1.0312	3.35
6 "	142	C. de Gooijer	St. Vitusstraat 35	1.0305	3.0
6 "	143	B. de Beus	Bussummerstraat 27	1.0302	2.9
6 "	144	J. de Gooijer	St. Vitusstraat 35	1.0298	3.1
18 "	145	C. de Gooijer	Pijlstraat 6.	1.0304	3.2
18 "	146	C. de Gooijer	St. Vitusstraat 47	1.0306	2.95
18 "	147	N. Sireelkerk	Marktstraat 15	1.0304	3.1
18 "	148	"Gooiland"	Galgensteeg	1.0305	3.0
18 "	149	J. Ruizendaal	St. Annastraat 3	1.0310	3.0
18 "	150	N. Bakker	Bussummerstr. 34	1.0306	3.4

MELK.
Van de 21 monsters melk voldeden alle aan het s. gew. dat de verordening voorschrijft, maar 2 monsters voldeden niet aan het vetgehalte d.i. 9,5 pCt.
Waternoedvoegingen werden niet geconstateerd. Het gemiddelde vetgehalte over deze maanden was: 3.09 %
KONING & MOOIJ.

■ Overzicht september-oktober Keuringsdienst Naarden 1921.